

Na podlagi tretjega odstavka 64. člena in prvega odstavka 92. člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08) izdaja minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

P R A V I L N I K
o razvrščanju in označevanju govejih trupov

1. člen

(vsebina pravilnika)

Ta pravilnik določa starostne kategorije, ocenjevanje, označevanje in razvrščanje govejih trupov oziroma polovic (v nadaljnjem besedilu: trupi) na klavni liniji, pogoje za kontrolne organizacije, naloge kontrolorjev ter kriterije za ocenjevanje kontrolorjev za izvajanje:

- Uredbe Sveta (ES) št. 1234/2007 z dne 22. oktobra 2007 o vzpostavitvi skupne ureditve kmetijskih trgov in o posebnih določbah za nekatere kmetijske proizvode (UL L št. 299 z dne 15. 11. 2007, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (ES) št. 183/2009 z dne 6. marca 2009 o spremembi Priloge VI k Uredbi Sveta (ES) št. 1234/2007 v zvezi s prilagoditvijo kvot za tržno leto 2009/2010 v sektorju sladkorja (UL L št. 63 z dne 7. 3. 2009, str. 9), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1234/2007/ES);
- Uredbe Komisije (ES) št. 566/2008 z dne 18. junija 2008 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1234/2007 pri trženju mesa, pridobljenega iz goveda, starega največ 12 mesecev (UL L št. 160 z dne 19. 6. 2008, str. 22; v nadaljnjem besedilu: Uredba 566/2008/ES);
- Uredbe Komisije (ES) št. 1249/2008 z dne 10. decembra 2008 o podrobnih pravilih za uporabo lestvic Skupnosti za razvrščanje trupov govedi, prašičev in ovac ter sporočanje njihovih cen (UL L št. 337 z dne 16. 12. 2008, str. 38; v nadaljnjem besedilu: Uredba 1249/2008/ES).

2. člen

(kategorije krav)

Kategorija D – trupi krav, ki so telile, se v skladu s šestim odstavkom 6. člena Uredbe 1249/2008/ES razdeli v tri podkategorije, in sicer:

- D1: trupi krav, ki so telile, starih do 30 mesecev,
- D2: trupi krav, ki so telile, starih od 30 mesecev in manj kot 5 let,
- D3: trupi krav, ki so telile, starih več kot 5 let.

3. člen

(podrazredi)

V skladu z zadnjim stavkom točke A. III. Priloge V Uredbe 1234/2007/ES se razredi za ocenjevanje mesnatosti in zamaščenosti trupov razdelijo v tri podrazrede in se označijo tako, da je črki, ki določa razred mesnatosti ali zamaščenosti trupa, spredaj dodan še »+« če je mesnatost ali zamaščenost trupa nekoliko boljša od čistega razreda, vendar se ga še ne more uvrstiti v višji razred, ali »-« če je mesnatost ali zamaščenost trupa nekoliko slabša od čistega razreda, vendar se ga še ne more uvrstiti v nižji razred.

4. člen

(razvrščanje)

- (1) Razvrščanje trupov na klavni liniji v kategorije in tržne razrede je obvezno v vseh klavnicah, ki povprečno letno zakoljejo več kot 50 odraslih govedi na teden.
- (2) V klavnicah, ki povprečno letno zakoljejo manj kot 50 odraslih govejih živali na teden in se prostovoljno odločijo za razvrščanje trupov, se ocenjevanje lahko opravi najpozneje v 24 urah po zakolu. Kontrolor je ob ocenjevanju dolžan preveriti maso trupov na najmanj 30% naključno izbranih trupih. Pri tem mora upoštevati naslednja koeficienta za izgubo teže po klanju:
 - v prvih petih urah po zakolu se od mase trupa odšteje za vsake začetne nadaljnje pol ure 0,1% od začetne mase trupa;
 - od 5. pa do 20. ure po zakolu se za vsaki začetni dve uri od začetne mase trupa odšteje 0,1% začetne mase trupa.
- (3) Maksimalno zmanjšanje mase od tople mase trupov lahko znaša največ 2% v 24 urah. Če kontrolor ugotovi odstopanje mase pri trupu, o tem takoj obvesti pristojni inšpektorat. V takšnem primeru morajo trupi ocenjene serije ostati v hladilnici do prihoda pristojnega inšpektorja.
- (4) Za pravilnost tehtanja trupov iz prejšnjih odstavkov je odgovorna klavnica. Ne glede na določbe 11. člena tega pravilnika nosi stroške ponovnega tehtanja klavnica v celoti, če pristojni inšpektor ugotovi, da je bilo tehtanje nepravilno.

5. člen

(organizacija za ugotavljanje skladnosti)

Ocenjevanje in razvrščanje trupov na klavni liniji lahko opravljajo organizacije za ugotavljanje skladnosti, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- so neodvisne ter imajo strokovno in tehnično usposobljene osebe (v nadaljnjem besedilu: kontrolorje), ki ugotavljajo skladnost;

– so akreditirane skladno s SIST EN 17020.

6. člen

(kontrolor)

(1) Kontrolor mora imeti najmanj srednješolsko strokovno izobrazbo V. stopnje kmetijske, veterinarske ali živilske smeri in dokazilo o usposobljenosti za kontrolorja.

(2) Dokazilo o usposobljenosti kontrolorja izda organizacija, ki je s strani ministrstva, pristojnega za kmetijstvo in prehrano, imenovana za organiziranje usposabljanja za delo kontrolorjev in strokovno izpopolnjevanje kontrolorjev za ocenjevanje in razvrščanje trupov na klavni liniji.

(3) Naloge kontrolorja so:

- razvrščanje trupov v skladu z Uredbo 1234/2007/ES in Uredbo 1249/2008/ES in s tem pravilnikom ter označevanje z ustreznimi žigi ali etiketami,
- vodenje zapisnika iz 7. člena tega pravilnika o ugotovljeni kakovosti trupov, pripravljanje poročil v zvezi s tem in vodenje evidenc o zakolu in kakovosti,
- dnevno evidentiranje trupov po dobaviteljih, rejcih in po klavnicah ter enkrat mesečno pošiljanje poročil ministrstvu, pristojnemu za kmetijstvo in prehrano, o zakolu, razvrščanju in masah po klavnici,
- tehtanje trupov,
- skrb za lastno strokovno izpopolnjevanje in usposabljanje,
- sodelovanje s strokovno organizacijo oziroma posamezniki, ki organizirajo usposabljanje za delo in strokovno izpopolnjevanje kontrolorjev, s predstavniki rejcev govedi in s pristojnimi upravnimi organi.

7. člen

(zapisnik)

(1) O ugotovljeni kakovosti trupov na klavni liniji kontrolor sestavi uradni zapisnik. Na podlagi tega zapisnika morajo klavnice pisno dnevno obveščati rejca oziroma organizatorja odkupa o rezultatih ocenjevanja mesnatosti, zamaščenosti ter o masi trupov. Klavnica mora zapisnik hraniti najmanj 24 mesecev od dne njegove sestave.

(2) Uradni zapisnik iz prejšnjega odstavka mora vsebovati:

- naslov oziroma sedež (šifro) klavnice,
- naslov oziroma sedež (šifro) dobavitelja,
- datum zakola,
- identifikacijsko številko živali v skladu s predpisi, ki urejajo označevanje in registracijo živali v prometu,
- kategorijo in kakovostni tržni razred,
- ugotovljeno toplo maso trupa,
- podpis ali kodo pooblaščenih oseb, ki je opravila razvrščanje v kategorije in tržne razrede.

8. člen

(pogoji)

Klavnica je dolžna zagotoviti ustrezne delovne in tehnične pogoje za opravljanje dejavnosti iz tega pravilnika.

9. člen

(natančnost in tariranje)

(1) Za tehtanje trupov se uporabljajo tehtnice razreda točnosti III z največjim preskusnim razdelkom $e = 0,5$ kg, ki morajo biti overjene v skladu s predpisom, ki ureja meroslovne zahteve za tehtnice. Masa trupov se izraža z ločljivostjo, enako preskusnemu razdelku tehtnice.

(2) Kontrolor iz 6. člena tega pravilnika določi taro razpenjal oziroma kljuk, na katerih so trupi med tehtanjem obešeni (v nadaljnjem besedilu: tara). Taro se določi tako, da se stehta 10% oziroma najmanj 20 naključno izbranih kljuk ter kot taro upošteva najlažjo izbrano kljuko. Postopek določanja tare za posamezno klavnico mora biti ustrezno dokumentiran.

(3) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka kontrolni organizaciji ni treba določati tare, če se uporablja avtomatski sistem odčitavanja tare.

(4) Ugotovljena tara iz drugega in tretjega odstavka tega člena se odbije od mase, ugotovljene s tehtanjem trupov.

10. člen

(ponovna ocena)

(1) Če se rejec živali, dobavitelj ali klavnica ne strinja z oceno oziroma razvrstitvijo trupov, lahko takoj, najpozneje pa v enem dnevu od prejema

informacije o oceni, zahteva ponovno oceno. Ponovna ocena mora biti izvedena najpozneje v dveh dneh po zakolu in se šteje za dokončno.

(2) Ponovno oceno oziroma razvrstitev opravi pristojni inšpektor.

(3) Če se s ponovno oceno ugotovi, da je bila prvotna ocena pravilna, vse nastale stroške ponovne ocene nosi stranka, ki je predlagala ponovno oceno, v nasprotnem primeru pa kontrolna organizacija, ki opravlja ocenjevanje in razvrščanje trupov.

11. člen

(stroški)

Stroške ocenjevanja in razvrščanja trupov nosita rejec živali in klavnica, vsak do ene polovice; poravna jih klavnica, ki za 50% obremeni rejca živali, če se rejec živali in klavnica ne dogovorita drugače.

12. člen

(predstavitev pomena ocenjevanja in razvrščanja)

Organizacija za ugotavljanje skladnosti lahko na predlog Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije za proizvajalce organizira predstavitev pomena ocenjevanja in razvrščanja trupov na klavni liniji.

13. člen

(strokovna srečanja)

Organizacija za ugotavljanje skladnosti, strokovne organizacije za organiziranje usposabljanja za delo kontrolorjev in strokovno izpopolnjevanje kontrolorjev za ocenjevanje in razvrščanje trupov na klavni liniji in Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano najmanj dvakrat letno organizirajo strokovna srečanja, na katerih skupaj usklajujejo kriterije za razvrstitev v kakovostne tržne razrede na podlagi vizualnega ocenjevanja mesnatosti in stopnje zamaščenosti.

14. člen

(nadzor)

(1) Nadzor nad izvajanjem razvrščanja in označevanja trupov v skladu z zakonom, ki ureja kmetijstvo, opravlja Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano.

(2) Inšpektor med drugim preverja pravilnost razvrščanja trupov v klavnicah brez predhodnega obvestila. Pregled se opravi najmanj dvakrat na tri mesece v klavnicah, ki zakoljejo več kot 75 govedi tedensko kot letno povprečje, in najmanj enkrat na tri mesece v klavnicah, ki zakoljejo manj kot 75 govedi tedensko kot letno povprečje. Preverjanje označevanja, ocenjevanj, razvrščanja in obdelave trupa se opravi na najmanj 40 naključno izbranih trupih živali v vsaki posamezni klavnici. Če se zakolje manj živali, se preverjanje opravi na vseh zaklanih živalih. Pri preverjanju mase se steha najmanj 10% pregledanih živali.

(3) Kot zadovoljivo ocenjevanje lahko inšpektor oceni kontrolorja, če je ta naredil manj kot 20% napak pri ocenjevanju konformacije in manj kot 20% napak pri ocenjevanju zamaščenosti. Če je ugotovljena napaka za en podrazred, se ne šteje za napako. Če je ugotovljena napaka za dva podrazreda, se šteje za pol napake, če pa je ugotovljena napaka za tri podrazrede (cel razred), se šteje za eno napako. Pri tehtanju in določanju kategorije ne sme biti napak.

(4) Če inšpektor ugotovi pri prvem pregledu več kot 20% napak pri ocenjevanju konformacije oziroma več kot 20% napak pri ocenjevanju zamaščenosti, opravi ponoven pregled v roku enega meseca. Če se tudi pri drugem pregledu ugotovi več kot 20% pri posameznem parametru, se za kontrolorja zahteva dodatno izobraževanje. Če se pri kontrolorju tudi pri tretjem zaporednem pregledu ugotovi več kot 20% napak, inšpektor predlaga ministrstvu, da organizaciji za ugotavljanje skladnosti izda odločbo o prenehanju opravljanja kontrole.

(5) Če inšpektor pri nadzoru ugotovi, da je bil trup nepravilno razvrščen, razvrstitev popravi.

15. člen

(preverjanje)

Inšpektor v klavnici preverja predvsem:

- če je bilo razvrščanje trupov na klavni liniji opravljeno v eni uri po zakolu;
- identifikacijo trupa;
- obdelavo trupa, skladno z določili iz točke IV Priloge V Uredbe 1234/2007/ES;
- tehtanje in maso;
- označevanje;
- taro oziroma maso kljuk;
- ustreznost zapisnika kontrolne organizacije;
- skladnost poročila rejca s podatki razvrščanja;
- če kontrolor izpolnjuje predpisane pogoje.

16. člen

(prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o razvrščanju in označevanju govejih trupov (Uradni list RS, št. 16/08).

17. člen

(uveljavitev)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-340/2008

Ljubljana, dne 17. decembra 2009

EVA 2009-2311-0112

dr. Milan Pogačnik l.r.
Minister za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano